

Til: Samferdselsdepartementet

Vår ref: LHH

Dato: 21. Juni 2018

Teknas høringsinnspill til rapporten «Fra Sams og samling - Konsekvenser ved overføring av fylkesvegadministrasjon fra Statens vegvesen til fylkeskommunene fra 1.1.2020, og vurderinger av alternativer»

Tekna er Norges største fagforening for arbeidstakere med mastergrad innen teknologi, realfag eller naturvitenskap og den største fagforeningen i Akademikerne. Vi organiserer 74.000 medlemmer som jobber for å løse samfunnets utfordringer gjennom innovasjon og ny teknologi.

Tekna mener at robuste fagmiljøer, som innehar et bredt spekter av ekspertise, er en nødvendig forutsetning for god og effektiv oppgavelevering i offentlig sektor. Tekna har mange medlemmer, både i staten og kommunene, som til daglig jobber med oppgavene som har blitt vurdert i rapporten «Fra sams og samling» fra Statens vegvesen. På bakgrunn av innspill fra våre tillitsvalgte slutter Tekna seg til konklusjonene i rapporten fra Statens vegvesen. Tekna mener overføring av ansvar, og dermed oppgaver knyttet til fylkesvegnettet til regionalt nivå er gjennomførbart, men vil uttrykke bekymring for at dette vil kunne medføre økte kostnader og ineffektiv forvaltning.

Bakgrunn

Sams (felles) vegadministrasjon innebærer at Statens vegvesen utfører både riksvegoppgaver for staten og fylkesvegoppgaver for fylkeskommunene. Ordningen har vært lovregulert i 125 år og framgår av vegloven §§ 10, 19 og 20. Hensikten med ordningen har vært effektiv ressursutnyttelse.

I tråd med Stortingets anmodningsvedtak om å flytte administrasjonen av fylkesvegnettet til fylkeskommunene har Vegdirektoratet utredet konsekvensene av en slik endring som ble presentert i rapporten «Fra Sams og samling» offentliggjort 15. mai. Dette anmodningsvedtaket må forstås slik at det er oppgaveutførelsen som er aktuell å overføre fra Statens vegvesen, siden fylkeskommunene allerede har ansvaret for alle oppgavene som er knyttet til fylkesvegene.

Robuste fagmiljøer sikrer effektiv og god forvaltning

Tekna mener at robuste fagmiljøer, som innehar et bredt spekter av ekspertise, er en nødvendig forutsetning for god og effektiv oppgavelevering i offentlig sektor. Rapporten fra Statens vegvesen er tydelig på at en flytting av ansvar, og dermed oppgaver, til fylkeskommunene vil kunne undergrave effektene man har gjennom å samle faglig kompetanse og ekspertise i et felles system.

Fylkeskommunene har i dag ansvaret for alle fylkesvegsoppgavene etter vegloven. Gjennom sams vegadministrasjon bruker fylkeskommunene Statens vegvesen for å utføre de fleste av sine fylkesvegsoppgaver. På denne måten kan fylkeskommunene dra nytte av fordelene som følger av samlede fagmiljøer og stordriftsfordeler ved at kapasitet kan samles i et felles system og fordeles fleksibelt og effektivt. Om man derimot flytter oppgavene over til fylkeskommunene vil dette kreve at et felles system må suppleres med 10 separate systemer, der hver fylkeskommune må bygge opp og ivareta et tilstrekkelig fagmiljø slik at oppgavene kan utføres med samme kvaliteten. I mange tilfeller vil dette ikke være mulig for enkelte fylkeskommune, slik at mange leveranser må innhentes fra eksterne selskaper. Fylkeskommunene vil også konkurrere om å tiltrekke seg den samme kompetansen som de i dag har tilgang til gjennom et felles system. Det er allerede i dag utfordrende for Statens vegvesen å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse. Det er stor etterspørsel etter slik kompetanse i det private næringsliv. Dette vil bare bli verre og mer krevende dersom flere oppgaver skal flyttes fra et felles nasjonalt system til fylkeskommunene. Slik Tekna ser det vil dermed flytting av oppgaver til fylkeskommunene i denne sammenhengen i beste fall kun medføre økte kostnader, og i verste fall en reduksjon av kvaliteten i tjenestene dersom fylkeskommunene ikke er i stand til, eller villige til, å håndtere de økte kostnadene.

Tekna er spesielt bekymret for at en endring i organisering kan gi en reduksjon i kvaliteten i trafiksikkerheten. Norge er i verdenstoppen og bedre enn land det er naturlig å sammenligne seg med. Det er ikke mulig å peke på enkeltfaktorer som årsak til dette, men våre tillitsvalgte mener en av årsakene til dette er at kompetansemiljøene er samlet og at det er kort vei mellom de ulike miljøene når nye og forbedrede løsninger diskuteres. Statens vegvesen har et bredt sammensatt fagmiljø som har både trafikant, kjøretøy, vegbygging og drift av veg i en og samme organisasjon. Dette er unikt i verden og det er kun Norge som har samlet dette under et tak. Denne unike måten å samhandle på tvers av samlede fagmiljøer blir borte ved en overføring til fylkeskommunene.

Statens vegvesen har også egen krimgruppe som påser at kontrakter inngås med seriøse aktører som har systemer i orden. Dette vil være krevende for hver enkelt fylkeskommune å ivareta på en like god måte.

Tekna mener at dagens ordning med sams vegadministrasjon bør videreføres, men støtter at det bør igangsettes et arbeid for å forbedre fylkeskommunens styring og mulighet for lokale tilpasninger. Her må det være mulig å se på dagens prosjektrutiner, rapportering, utføring av oppgaver, prioriteringer, større eierskap til oppgavene m.m.

Dersom oppgavene i sams vegadministrasjon likevel overføres til fylkeskommunene, vil Tekna støtte forslagene til lovendringer som er fremsatt i kapittel 6.1.3 i rapporten til Statens vegvesen som innebærer følgende:

- En lovhemmel som pålegger fylkeskommunen å ansette et gitt antall ansatte fra Statens vegvesen
- Det gjøres unntak fra reglene om offentlig utlysning og kvalifikasjonsprinsippet

- Det foreslås en lovhjemmel som gir adgang til å forskriftsfeste nærmere gjennomføring av prosessen
- Hjemmel for å regulere de ansattes individuelle rettigheter
- Ansatte fra Statens vegvesen skal likebehandles med ansatte i fylkeskommunene

Ved en eventuell flytting av oppgaver til fylkeskommunene vil Tekna understreke behovet for at det sikres tilstrekkelig finansiering for å sikre at kvaliteten i arbeidet som utføres kan opprettholdes på dagens nivå.

Avslutningsvis vil Tekna vil også påpeke at rapporten fra Statens vegvesen bør sees i sammenheng med rapporten fra ekspertutvalget som foreslo flytting av oppgaver til regionalt nivå.¹ Mandatet som ble lagt til grunn i utvalgets rapport innebar følgende punkter:

1. Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning

og

2. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan

Slik Tekna ser det tilsier rapporten fra Statens vegvesen at en flytting av oppgaver fra sams til fylkeskommunene ikke er i tråd med disse hensynene.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
Generalsekretær

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/2ac32be8629541259acade7d15d9451e/regionreform---rapport-fra-ekspertutvalget.pdf>